

Фемицид праћен самоубиством убице

Једна од правилности, уочена код насилника свих врста насиља, па и породичног, јесте да „не желе да изгубе жртву”

Више случајева фемицида праћених самоубиством убице разлог су упитаности да ли се ради о специфичном „фемициду на српски начин“ или је то универзална појава. Утисак је и да су се појаве тог типа интензивирале у Србији после случаја „Пајчин-Каписода“ марта 2010, када је у следећа два месеца уследило више од десет фемицида углавном праћених самоубиством или покушајем самоубиства убице.

Упркос тим многобројним домаћим случајевима фемицида праћеним самоубиством убице последњих година, та појава ипак није карактеристика ни српских, ни балканских женоубица. Различита истраживања у свету указују да чак у око две трећине случајева фемицида од стране интимног партнера, мушки партнер изврши самоубиство (понекад убије и децу). Са друге стране, само око један одсто свих убистава интимног партнера праћеног самоубиством убице јесу случајеви у којима су жене убиле мушког партнера и извршиле самоубиство. Сам чин самоубиства делује као нека врста јавног прихватања кривице и самокажњавања. Али, отворено је питање да ли се то стварно дешава из кајања или можда пре инатског доказивања убице да је „у праву”, уз спремност да то плати и сопственом главом и када није у праву (изгледа, посебно баш тада). То застрашујуће, (само)уништавајуће самоубиство далеко је опасније од „обичних”, појединачних убистава или самоубистава. Сигурно је једино да убице самоубице представљају повећану друштвену опасност имајући у виду њихову манифестну решеност да униште туђе животе по сваку цену, не презајући од убистава сопствене деце и још неких сродних или несродних особа.

Да би се зло спречило треба знати, схватити и прихватити да је оно могуће. Једна од правилности, уочена код насилника свих врста насиља, па и породичног, јесте да „не желе да изгубе жртву”. Истраживања и пракса показују да се насиље не само наставља него се и појачава када жртва породичног насиља поднесе захтев за развод брака или се разведе, то јест напусти заједничко домаћинство. Чињеница је и да насиље сваке врсте, па и оно над женама, никада не престаје само од себе, тако што би, на пример, насилник решио да се „поправи”. Насиље престаје само када му се супротстави нешто или неко јачи од насилника. Понекад су то чланови жртвине породице, ако их има и ако могу да се супротставе насилнику, али једини који су легално „јачи” од сваког појединачног насилника јесу овлашћене институције и једино оне могу легално да примене силу. Када то изостане, насиље сасвим извесно ескалира. Насиље је, дакле, онолико снажно у својој некажњивости колико су неефикасне државне институције. Иако су самоубиства убица по некима резултат „страсти”, при чему је разарање жртве схваћено као „доказ” постојања те страсти, пре се ради о предуго толерисаном насиљу коме нико није могао ни хтео да се супротстави, ни санкцијама, нити било којим другим мерама. И домаћи примери речито негирају

постојање ма какве заслепљености, доказујући, међутим, највише, присуство хегемонистичке мушкости и институционалну неефикасност.

Када је канадска књижевница Маргарет Атвуд питала једном свога пријатеља, чега се, по његовом мишљењу, мушкарци плаше да доживе од жена, добила је интересантан одговор: рекао је да се већина њих највише плаши да би их жене могле исмејати. Када је исто питање поставила својој пријатељици, добила је одговор да се жене плаше да их мушкарци не убију! Изненађена драстичношћу те разлике, проверила је код других, постављајући им исто питање. Сви одговори које је након тога добила од жена из све ширег круга својих ближих и даљих пријатељица и познаница су садржали сличан страх од најтежих облика насиља и убистава. Да нису праћени стварним случајевима фемицида, онима који су се десили у Србији само прошле године, и на ту анегдоту из света књижевности, као и на разне теорије о фемициду, можда би само одмахнули, јер се „то“ дешава „другима“, а не нама. Фемицид „на српски начин“ нам то лагодно одмахвање, ипак не дозвољава. Последњи београдски случај осумњиченог за убиство трансмушкарца, који је претходно убио па „одробијао“ своју супругу, по ко зна који пут доказује да се насиље свих врста спречава санкционисањем породичног насиља, јер је то начин сузбијања насиља у његовом самом зачетку, док је још „само мало, приватно“ зло.

Професорка Феноменологије насиља на Универзитету Сингидунум

Зорица Мршевић

објављено: 26.06.2013.

<http://www.politika.rs/rubrike/Sta-da-se-radi/Femicid-pracen-samoubistvom-ubice.sr.html>